

PROČILA O ITALJANSKI ZMAGI NERESNIČNA

Na južni fronti sploh ni prišlo do bitke, pravi Selassie

ITALIJANI OBDOLEŽENI BRUTALNOSTI

Desje, Abesinije, 29. jan. — Abesinski cesar Selassie je podal javno, v kateri zanika poročila veliki zmagi italijanske armade na južni in severni fronti. Ta poročila so bila fabricirana z namenom, da se potolaži italijanski narod, ki je že pričel dvomiti v uspeh militaristične kampanje v Afriki.

Ras Desta Demtu, poveljnik besne armade na jugu, ni bil ostražen. On se je prostovoljno maknil v gorate pokrajine severno od Neghellijskega kamora. Italijanska motorizirana armada ne more slediti zaradi neugodne terena. Na južni fronti sploh ni bilo bitke, ker so se abesinci čete prej umaknile, nakar so italijanci zasedli ozemlje, na katerem je le nekaj vasi.

Bitka, ki se je vršila severno od mesta Makala, je rezultirala v velikih izgubah na obeh straneh. Italijanske čete so morale umakniti z utrjenih pozicij, katere so potem zasedli abesinci, ki so tudi zasedli več kot količino bojnega materiala. Selassie priznava, da je njegova armada ovirana v spopadih Italijani, ki razpolagajo z močnejšo bojno mašino in velikim evlom letal, ki mečejo bombe abesinske vasi. Zato se namestila umika v gorate pokrajine, kamor ji italijanski tanki ne prejo slediti.

Razpoloženje abesinskih čet izvrsno. Glavne žrtve italijanskih bojnih metod so civilisti okupiranem ozemlju, kjer italijani sistematično uničujejo bivalstvo in imetje pod krinkiršenja rimske civilizacije.

Rim, 29. jan. — Tu je bila objavljena uradna zjava, da so italijanske čete zasegle švedsko inšniško enoto, ki je dovažala relativno abesinski armadi na južni fronti.

Švedska bolnišnica je bila centrirana na petih tovornih avtomobilih in nosila je znamenje Rdečega križa. V avtih so našli 27 vojev munje, ki je bila namenjena abesinski armadi.

Druugo poročilo, ki je dospelo Rim, govori o novi italijanski zmagi na severni fronti. Zaenkrat tem poročilom je bila objavljena čestitka, katero je Mussolini poslal maršalu Pietru Badoglio, vrhovnemu poveljniku faticne armade v Afriki, v kateri poveljuje uspehe italijanske vojske.

Addis Ababa, 29. jan. — Abesinska vlada naznanja, da italijansko topništvo že od 23. januarja bombardira ozemlje zapadno od Makala, ki so ga zasedle abesinske čete. Te so večerj napadle italijanske pozicije in v bitki, ki je sledila, je padlo 66 italijanov, med temi pet častnikov. Komunikacije poročajo tudi o novem fašističnem barbarstvu. Dva abesinska vojaka, ki sta bila na bojišču, sta bila živa ujeta.

Obrambni odbor ponudil pomoč stavkarjem

Omaha, Neb. — Delavski in sindikalistični obrambni odbor je najstjim tukajšnjim članom dvajsetke unije obljubil odškodnino za njih obrambo. V bitki so že od lanske pomladi delavski dni so bili aretirani oboje kriminalnega sindikalizma, z namenom v destrukciji svojine. Vsi delavci, da niso krivi neke eksplozivne eksplozije lansko pomladi.

Posiljanje nemške valute v inozemstvo

Dva ministra obdolžena kršenja zakona

Copenhagen, Danska, 28. jan. — Sedaj se je izvedelo, da sta nacistični ministri propagande in Alfred Rosenberger, načelnik nacističnega političnega urada, poslala velike vsote v tujemstvo in s tem kršila odredbo Hjalmar Schachta, predsednika Državne banke in ekonomskega diktatorja.

Oba sta začela pošiljati nemške marke v tujemstvo, ko je Schacht odklonil dovoljenje J. Goebbelsu, glavnemu nacističnemu propagandistu, rabo denarja drugih držav za financiranje nacistične propagande v tujemstvu. Denar, ki je bil poslan iz Nemčije, ima nižjo vrednost. V bančnih krogih nazivajo ta denar "koffermark", ker so ga vtihotapljali v kovčeh čez mejo.

Industrijski magnati v Porurju, ki so napravili velikanske profite v zvezi z oboroževanjem Nemčije, so tudi poslali milijone mark v tujemstvo na skrivaj, da so tako zavarovali svoje premoženje.

Nacistični agentje v tujemstvu so našli nov vir, ki jim omogoča financiranje propagande. Ta vir so bogati voditelji nemških grup. Na Danskem je neki nemški bogatin Jepsen po imenu, ki je že poklonil velike vsote tem agentom.

Nacistični agentje, ki prejemajo denar od "patriotov", jim nudijo garancije, da bodo prejeli svoj denar nazaj z obrestmi vred. Ti agentje so se nedavno približali tudi Američanom, ki žive v Berlinu, z apeli za finančno pomoč, katere jim bo povrnjena pozneje v nemških markah.

Afere kompanijske unije pred sodiščem

Napovedujejo senzacionalna razkritja

Wilmington, Del. — Notranje zadeve kompanijske unije, ki jo je organizirala Atlantic Coast železnica za telegrafiste in druge delavce, bodo v kratkem reševali pred federalnim sodiščem. Uprava železnice in njeni agenti v kompanijski uniji se boje razkritja, ki bo javnosti pokazalo pravi značaj sleparske unije.

Telegrafisti vodijo boj proti kompanijski uniji, odkar je bila ustanovljena — od l. 1925. V zadnjih letih, ko so bile odkrite sleparije, se je odpor povečal. Zahtevajo odpravo kompanijske unije, katero naj bi nadomestila prava delavska organizacija — bratovščina železnikih telegrafistov.

Notranji boj se je poostrel, ko je kongres amandiral železniški zakon, ki sedaj določa, da uprave železnice ne smejo finančno podpirati kompanijskih unij. Pred sprejetjem amandamenta so železnice krile vse izdatke kompanijskih unij, pozneje pa so začele pobirati prispevke od članov.

Uprava Atlantic Coast železnice je obdolžena korupcije. Sklad, v katerega so se stekali prispevki, je izginil, nakar so bili uradniki kompanijske unije obdolženi poneyberbe in se bodo morali v kratkem zagovarjati pred federalnim sodiščem.

Formiranje delavske stranke

New Haven, Conn. — Državna delavska federacija je sklicala konferenco pridruženih unij, na kateri bodo razpravljali o ustanovitvi delavske stranke. Vodja tega gibanja je John Egan, tajnik federacije.

POMORSKI DOGOVOR MED ANGLIJO IN AMERIKO

Odločili sta se proti povečanju tonaže bojnih ladij

MILIJARDE ZA OBOROŽEVANJE

London, 29. jan. — Tu je bil pravkar sklenjen dogovor med reprezentanti Anglije in Združenih držav v soglasju z obstoječim washingtonsko pogodbo, da ne bo ne prva ne druga država povečala tonaže bojnih ladij. Tonaža bojnih ladij je sedaj 35,000 in križark 10,000. Navališčična konferenca, ki je prekinila zasedanje pred desetimi dnevi, bo danes obnovila svoje delo. Na tej konferenci so zastopane štiri pomorske velesile — Amerika, Anglija, Francija in Italija. Japonska je odklopila svoje reprezentante kmalu po otvoritvi konference.

Britska admiralteta hoče obdržati sedanjí obseg bojnih ladij, ker ima Italija v gradnji dve ladiji, ki bosta močnejši nego britski "Rodney" in "Nelson". Francija ima tudi v delu več bojnih ladij s tonažo 35,000. Slednja je alarmirana, ker je tudi Nemčija naznanila, da bo povečala svojo pomorsko oboroženo silo.

Tu domnevajo, da konferenca ne bo odobrila nobenega načrta, ki bi določal zmanjšanje obsega bojnih ladij, čeprav Anglija zahteva omejitve obsega rušilcev na 1500 ton.

Norman H. Davis, ameriški predstavnik, je bil pripravljen pristati na znižanje obsega bojnih ladij na 30,000 ton, toda to stališče je revidiral, ko je Japonska pozvala svoje predstavnike domov.

Britska admiralteta je naznanila, da bo potrošila nad milijardo dolarjev za gradnjo bojnih ladij. V načrtu ima dve drednavtiki, ki bo vsaka stala \$30,000,000; 25 križark, šest rušilcev, 24 podmornic in tri ladje za prevažanje letal.

Famosni Richard Loeb umorjen v kaznilnici

Chicago, — Richard Loeb, ki je pred 12 leti v družbi Nathana Leopolda umoril dečka Bobbyja Franksa in bil obsojen v do smrtne ječe, je bil 28. januarja umorjen po sojetniku v jolietški kaznilnici. Sojetnik, 23-letni James Day iz Chicaga, ga je v prepriku zaklal z britvijo, katero je ukradel v jetniški brivnici. Loeb, star 30 let in Leopold, oha biva v vseučiliška študenta, sta bila knjižničarja v jetnišnici. Jetničar Ragen je uvedel preiskavo, kako je mogel Day vzeti britve v brivnici.

Casniki protestirajo proti diskriminacijam

Chicago, — Konferenca casniške unije za srednji zapad, ki je bila te dni v Chicagu, je sprejela resolucijo, v kateri protestirajo proti novi mestni postavi, ki določa, da se na čikaških ulicah smejo prodajati le čikaški dnevniki. Novinarji zahtevajo preklic te diskriminatorne postave proti zunanjim časopisom in publikacijam.

Pogajanja glede končanja stavke se razbila

Cloquet, Minn. — Stavka proti Berst-Dixfield Co. se nadaljuje, ker so se pogajanja med upravo in stavkarji izjalovila. Državna milica, ki je dospela sem po izbruhu izgrediv, se vedno straži podjetje. Stavkarje podpirajo vse delavske unije v tem okrožju.

Domače vesti

Vlak usmrtil rojaka Milwaukee, — Dne 20. t. m. je vlak povozil rojaka Johna Mensingerja, ki je nekaj ur potem umrl v bolnišnici. Kaj je delal na progi, ni znano, domneva pa se, da je v hudem mrazu iskal krajšo pot domov in je prekorajši železniški tir, ni pa opazil vlaka, ki ga je ujel. Pokojnik je bil star 45 let in doma iz Majšperga na spodnjem Stajerskem, kjer zapuša mater. Tu zapuša ženo v sanatoriju in sina. Bil je član JPZS. — Dne 19. t. m. je umrla Josephina Marčič, doma iz Šoštanj na spodnjem Stajerskem. V Ameriki je bila 26 let in tu zapuša sina in dve hčeri, v Missouriju pa sestro. Oba pogreba je oskrbel Ermenčev zavod.

Clevelandske novice

Cleveland, — Zadržjo soboto zvečer je bila v SND diskuzija o vprašanju "Kaj je narobe s SNPJ?" Govorila sta Matt Petrovič, gl. odbornik SNPJ, in Frank Truden, delegat na novembrski konferenci angleško poslujočih družtev SNPJ v Chicagu. Oba govornika sta dognala, da s SNPJ ni nič narobe, le več razsodnosti in tolerance je treba. Navzočih je bilo okrog sto oseb. — Zadnje dni je umrl George Marmilič, star 54 let in doma iz Žiganja pri Novem gradu v Istri. V Ameriki je bil 24 let in tu zapuša ženo, v starem kraju pa brata. Bil je član društva 126 SNPJ.

Izplačevanje bonusa se bo zavleklo

Roosevelt pravi, da pride šele v jeseni

Washington, D. C., 29. jan. — Predsednik Roosevelt je rekel večerj na občajnem sestanku s časnikarskimi poročevalci, da izplačevanje vojaškega bonusa pride šele po 1. juliju t. l. in zadnja izplačila bodo izvršena morda v septembru in oktobru.

Predsednik je pojasnil, da same priprave bodo vzele pet ali šest mesecev dela predno bodo vsa imena upravičenih aplikantov in pravilne vsote v redu. Vlada bo morala uposliti 2500 do 3000 klerkov za to delo, katero bo obsegalo 28 do 38 milijonov kosov papirja in sedem milijonov računskih zadev. Vlada knjižarna in tiskarna bosta morali viliti in natisniti 38 milijonov iztisov bonodov po \$50. Vse te priprave, delo in izplačevanje bonusa bo stalo vlado okrog sedem in pol milijona dolarjev.

Wagner brani socialno zakonodajo

New York, — Dostojne metode morajo tvoriti podlago socialni zakonodaji, je dejal senator Wagner. Federalna vlada je upravičena intervirirati, kadar so interesi velike večine ameriškega ljudstva v nevarnosti. Wagner je posvetil večji del svojega govora obrambi socialne zakonodaje. "Ta je potrebna," je rekel, "ker hočejo imeti nekateri industrijski magnati neomejeno oblast pri izkoriščanju delavcev. Dolžnost vlade je ščitjenje interesov prebivalstva, ne industrijske avtokracije, ki hoče imeti popolno kontrolo nad ekonomijo."

Irski radio veselo igral med pogrebom kralja

Dublin, 29. jan. — Večerj, med pogrebom kralja Jurija V. v Londonu, so vse radiopostaje na Angleškem molčale v znak sožalja, toda irska radiopostaja v Dublinu ni molčala. Ta postaja je med pogrebom v Londonu igrala veselo muzikalne komade.

RAZKOL V FEDERACIJI SE JE POVEČAL

Boj med Lewisovo grupo in voditelji ADF se nadaljuje

LEWIS IGNORIRAL GREENA

Washington, D. C. — (FP) — Konflikt med zagovorniki industrijskega unionizma in eksekutivo Ameriške delavske federacije je dosegel kritično točko. Obe grupi sta šli že tako daleč, da je unik nemogoč in mnogi napovedujejo popoln razkol. Eksekutivni svet ADF je na svoji seji v Miami, Fla., zahteval razpustitev odbora za industrijsko organiziranje delavcev, kateremu načeluje John L. Lewis, predsednik rudarske unije UMWA, ampak odbor je zahteval ignoriral Lewis in Brophy sta v časopisju poudarila, da bo odbor povečal svoje aktivnosti v kampanji, da se delavci v industrijah masne produkcije organizirajo v industrijskih unijah.

Konvencija rudarske unije se je pravkar otvorila v Washingtonu. Okrog dva tisoč delegatov, ki reprezentirajo nad 400,000 članov, je navzočih. Vsi plačujejo prispevke, ki se deloma stekajo tudi v blagajno Ameriške delavske federacije.

Ako bodo delegatje odločili, da bi bilo bolj umestno, ako bi se prispevki stekali drugam, kar je možno, tedaj bo prišlo do eksplozije, ker je gotovo, da bodo to akcijo podprli tudi druge mednarodne unije, ki so reprezentirane v odboru za industrijsko organiziranje delavcev. To so znamenja, ki kažejo, da je ameriško delavsko gibanje na razpotju.

Malo zanimanja za starostno pokojnino

Washington, D. C. — Samo petnajet držav in federalni distrikt imajo zakone starostne pokojnine, ki pa le deloma odgovarjajo provizijam federalnega zakona socialne zaščite, kateri je bil sprejet v zadnjem zasedanju kongresa. To kaže analiza, katero je pravkar objavila Ameriška zveza za socialno zaščito. Dvaindvajset držav ima zakone, katere pa bodo hotele dobiti pomoč od federalne vlade, dočim nima enajst držav penzijskih zakonov. Države, ki so odobrile penzijske zakone v soglasju s provizijami federalnega zakona socialne zaščite, so Alabama, California, Connecticut, Massachusetts, Michigan, Missouri, Nebraska, New Hampshire, Oklahoma, Oregon, Rhode Island, Vermont, Washington, Wisconsin in Wyoming.

S predsednikovim banketom ne bo nič

St. Paul, Minn. — Kar se organiziranega delavstva v tem mestu tiče, ne bo z Rooseveltovim letnim banketom v korist fonda za žrtve paralize nič. Centralna unija, ki ga sponzorirala zadnjih par let, je odklonila prošnjo za organiziranje letošnjega banketa.

Franoske delavske unije so se združile

Pariz, 29. jan. — Dve glavni delavski strokovni organizaciji v Franciji, ki sta v preteklih letih tekmovali med seboj, sta večerj dokončali združitevno akcijo in ustanovljena je bila ena sama splošna delavska zveza. Zunanje federacije so še tri provinčne organizacije in pet profesionalističnih unij.

Šest let zapora za 134-kratni umor!

Epilog tragedije zgorelega parnika Moro Castle

New York, 29. jan. — Federalni sodnik Murray Hulbert je večerj obsodil v zapor štirih let Ebena S. Abbotta, glavnega strojevodjo na parniku Moro Castle, ki je zgorel 8. sept. 1934 s 134 potniki in mornarji vred; dalje je obsodil nadomestnega kapitana Williama F. Warmsa na dve leti zapora in Henryja E. Cabauda, podpredsednika New York & Cuba Mail Steamship Co., ki je bila lastnik parnika, v plačilo \$5000 in na eno leto zapora, toda zapor mu bo odpuščen, če takoj plača navedeno globlo. Poleg tega je bila parobrodna družba posebej obsojena v plačilo \$10,000.

Sodnik je izjavil, da obžaluje, ker zakon ne določa ostrijših kazni za zanikrnost uradnikov parobrodne družbe, katere je v glavnem odgovorna za nesrečo na morju. Omenjeni trije uradniki so bili obtoženi zanemarjanja svojih dolžnosti in pravda pred federalnim sodiščem se je vlekla dolge mesece.

Nova delavska šola v Rusiji

Industrijski tečaji za 1,500,000 delavcev

Moskva, 29. jan. — Na podlagi posebne odredbe, ki jo je izdal Gregorij K. Ordjonikidze, sovjetski komisar za težke industrije, je bila ustanovljena delavska šola za 1,500,000 moških in žensk, ki so uposleni v težkih industrijah. V tej šoli bodo dobivali potreben pouk, da bodo lahko prevzeli važne pozicije v vodstvu industrijskega razmah.

Ta odredba je nadaljnji korak v zvezi z akcijo, katere cilj je povečanje industrijske produkcije. V soglasju je s Stalinovim programom, ki določa reorganiziranje industrijskega življenja in katerega je sovjetska vlada pričela izvajati pred petimi leti. V smislu tega programa mora delavski razred vzgojiti lastne strokovnjake in inteligenco.

Moskva, 29. jan. — Ruski znanstveniki so naznanili, da je možno povečati pridelek krompirja in graha, ako seme bombardirajo z zvočnimi valovi vibracije v vsejano. Ultrazvočne vibracije s pogostnostjo več sto tisoč na sekundo, ki pa so neslišne človeškemu ušesu, se uporabljajo. Krompir, ki je bil izpostavljen tem valovom več mesecev predno je bil položen v zemljo, je pričel prej kaliti nego navadno in pridelek je bil 60 odstotkov nad normalo. Grah, ki je bil podvržen istemu procesu, je tudi podvojil in celo potrojil pridelok.

Neugodni izgledi za ustanovitev tretje stranke

Washington, D. C. — Zadnji razvoj je pokazal, da so izgledi glede ustanovitve tretje stranke, ki bi igrala važno vlogo pri predsedniških volitvah, neugodni. Dr. F. E. Townsend, avtor znan-gazetarskega načrta, je sicer nedavno izjavil, da bodo njegovi pristajali pretrgali vse stike s starimi političnimi strankama, če ne bosta odobrili njegove skeme, kar pa je dvomljivo. Na nedavni konferenci Townsendove grupe, ki se je vršila v Washingtonu in so se udeležili tudi pristajali penzijskega načrta v kongresu, je Joe Monaghan, kongresnik iz Wyominga, rekel, da bi bilo proti interesom načrta, če bi grupa skušala formirati tretjo stranko. Najboljše bo, ako bo grupa podpirala tiste kandidate starih strank, ki odobravajo načrt.

DELAVSKO RAZSODIŠČE V DENARNIH ŠKRIPCIIH

Nočejo dati denarja za izvajanje

VRŠITI NE MORE SVOJIH FUNKCIJ

Washington, D. C. — (FP) — Ko je predsednik Roosevelt v svoji poslanici žigosal finančne in industrijske magnate ter druge nasprotnike njegovega "new deala", so mu demokrati kongresniki navdušeno aplavdirali. Vedel so dobro, da ima predsednik v mislih Ligo svobode in njene glavne voditelje, med katerimi je tudi Alfred Smith, bivši predsedniški kandidat demokratske stranke.

Prav ti kongresniki so pa ponavljali Smithove argumente, ko je prišlo na dnevni red vprašanje, naj kongres aproprira \$100,000 za financiranje aktivnosti delavskega razsodišča, ki je bilo ustanovljeno na podlagi Wagnerjevega zakona.

Kongresnik Connery, načelnik delavskega odseka, je dejal, da je razsodišče ovirano pri svojem delu zaradi pomanjkanja finančnih sredstev. Omenil je ofenzivo, ki jo vodijo proti razsodišču Liga svobode, Zveza ameriških tovarnarjev in druge organizacije veleblazna. Razsodišče ne more rešiti zadev, ki so mu bile predložene, ker ni denarja za odvetnike in drugo pomoč. Svoje trditve je Connery podprl s številkami.

Ob koncu decembra je bilo pred razsodiščem 287 slučajev kršenja Wagnerjevega zakona. Vsi ti še danes čakajo rešitve, ker razsodišče nima na razpolago izurjenih moči.

Conneryju je odgovarjal kongresnik Woodrum iz Virginije, demokrat in goreč zagovornik "new deala". Rekel je, da neče ovirati poslovanja razsodišča, toda je proti nadaljnjim apropracijam, da se tako zniža stroške vladnih departmentov.

Woodrum je član tiste grupe "newdealerjev", ki se pavadujejo za reforme s kričanjem, toda v praksi dela drugače.

Hočejo obnovo municipalne preiskave

Municipijski odsek bo nadaljeval s svojim delom

Washington, D. C. — (FP) — Reakcionarji v senatu, ki so hoteli ustaviti preiskavo trgovine z orožjem in municijo, ko je senatni odsek pričel izpraševati finančne magnate Morgana in njegove partnerje, niso dosegli svojega namena. Oglasili so se namreč volilec in zahtevali od svojih reprezentantov v kongresu, naj glasujejo za nadaljnje apropracije za financiranje preiskave. S temi zahtevami so rešili odsek nenadne smrti.

Vihar v senatu je izbruhnil, ko je bila predložena evidenca, da je Morganova finančna hiša pritiskala na predsednika Wilsona in potisnila Ameriko v vojno na strani zavezniških držav. Reakcija je zakričala, da senator Nye, načelnik odseka, blati Wilsonov spomin, nakar sta dva člana odseka — Pope in George — resignirala. Bila je nevarnost, da bo preiskava ustavljena, ne da bi izvršila svojega dela. Morganovi zavezniki v senatu so namreč zapretili, da ne bodo glasovali za nadaljnje apropracije, po zveže, ko so pričeli prihajati protesti, pa so se premislili. Nadaljnje apropracije so sedaj zagotovljene in spor med člani odseka je poravnán.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT
GLASLO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE
PODPORNE JEDNOTE
Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Narodna in slovenska družba (Ivan Činiga) in Kanado
\$5.00 na leto, \$1.00 na pol leta, \$1.50 na četrt leta; in Chicago
in Cincinatti \$7.50 na leto, \$1.50 na pol leta; in Cincinnati
\$5.00.

Subscription rates for the United States (except Chicago)
and Canada \$5.00 per year, Chicago and Cincinatti \$7.50 per year,
foreign countries \$9.00 per year.

Cene oglaševanja po dogovoru. — Recepti delavci in samostojni
delavci se ne vračajo. Recepti literarne vsebine (črtice, po-
usti, drame, pesmi itd.) se vračajo poljubljeno le v slučaju,
da je pridobil pošiljalca.

Advertising rates on agreement. — Manuscripts of contribu-
tions and unedited articles will not be returned. Other
manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned
to sender only when accompanied by self-addressed and stamped
envelope.

Kemmerer se vna. kar ima stik s listom:
PROSVETA
2637-69 So. Lawrence Ave., Chicago, Illinois
MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Glasovi iz naselbin

Townsendov načrt — inflacija

Kemmerer, Wyo. — Ker se še vedno piše in zagovarja Townsendov načrt, naj mi bo dovoljeno, da izrazim svoje mnenje. Kakor se vidi, ta načrt ni izvedljiv. Ako bi res hoteli, da bi Townsendov načrt postal zakon in bi dali starim ljudem (nad 60 let starim) 200 dolarjev mesečno, se bi mi kot delavci sami sebe utopili. Kajti ta denar mora priti od dela, torej od delavcev, ker edino delo je denar. Denar sam na sebi je le varanje delavcev in v korist kapitalističnih družbi.

Ako se bi uvedel Townsendov načrt, bi nastala največja inflacija, kar bi seveda bil najhujši udarec za ameriškega delavca. Kar danes plačamo za naše vsakdanje potrebe, rečimo, en dolar, bi potem za isto stvar morali plačati pet dolarjev ali več. Ubogi delavec pa še sedaj ne more zaslužiti za udobno življenje zase in za svojo družino. Z inflacijo bi pa bilo delavstvo še desetkrat bolj udarjeno.

Townsendov načrt se mi ne vidi v nobeno korist in nima bodočnosti ne za stare delavce in ne za one, ki morajo še danes garati. In baš ti delavci bi morali plačati za ta načrt — 200 dolarjev na mesec starim ljudem, ki so dosegli 60. leto. A sami pa bodo zaslužili od 50 do 100 dolarjev na mesec! Ker ne pričakujemo, da bi za nič nekaj dobili, moramo vedeti, da denar mora od nekje priti. Vprašanje pa nastane, ali človek nad 60 let star, potrebuje 200 dolarjev na mesec, da se pošteno preživi? Kajti po tem načrtu jih mora zapraviti. To se mi zdi krivično.

Stari ljudje, ako se bi ta načrt uresničil, bi podpirali svoje otroke, ako jih imajo, tako da njih otroci res ne bi hoteli delati. Denar, katerega bi stari ljudje prejeli, ne bi nič koristil delavcem. Če bi bilo v prometu dosti denarja, ne bi delavec nič koristilo, ker denar nima svoje vrednosti in bi upropastil deželo in delavstvo. To je inflacija.

Nihče pa naj ne misli, da sem proti starostni pokojnini. Vedno stojim na stališču, da se starim delavcem da starostna pokojnina, da se lahko pošteno preživijo na svoja stara leta. Naj se jim plača od 50 do 75 dolarjev na mesec. To bi bilo v korist starim ljudem, in to je izvedljivo, ker bi imelo bodočnost, načrt za 200 dolarjev pa je nemogoč in brez vsake podlage za staro ljudstvo ter v pogubo delavcem in državi. Kaj nam pa pomaga denar, ako zanj ne moremo skoro nič kupiti? Denar se ne da jesti. Delo je denar!

To sem napisal, da bomo previdni, dokler ni prepoznano. Kajti pri letošnjih volitvah oziroma v volilni kampanji bodo razni kandidati obeh starih strank, ki zastopata kapitalistično družbo, to obljubil delavcem, le da jih spet prevarajo za glasove. Brga jih Townsendov načrt. Oni gledajo le za svoje koristi, za svoje župe. Zapišimo si, da obljubiti je lahko, dati je pa drugo. Saj se še lahko spominjamo kaj nam je Hoover obljubil pred volitvami in kaj smo dobili po volitvah. Ne verjamem, da dr. Townsend misli ta načrt uresničiti. Po mojem mišljenju on gleda le sam zase, to je za svoj žep. In dosegel je lepe uspehe, kajti ljudstvo danes nasede vsakemu kričacu. Se pač vidi, da se nismo še ničesar naučili v tej dolgi krizi.

Ako si resnično želimo ustvariti boljše življenje in odpraviti krizo, je naša dolžnost, da pomagamo odpraviti sedanji kritični sistem, sedanji družabni red, v katerem se nahajamo, to je izkoriščanje eden drugega. Izvolimo si može, ki bodo delali v korist delavcem in za odpravo dobička od dela. To je, da bomo delali in producirali le za rabo, ne za sveti profit kapitalistov. Zato je naša dolžnost, da enkrat spregledamo in ob času volitev glasujemo za delavske stranke, ki je soc. stranka. Potem si bomo kmalu izboljšali naš tužni položaj.

pa tudi starostna pokojnina se nam bo uresničila, kajti čas to zahteva, le ljudstvo še ni zrelo. Svetovni preobrat bo prišel, ker mora, in takrat bo boljše za delavske razred na tem pučklastem svetu.

Vsekakor je dobro, da se držimo starega, dobrega reka, ki pravi, da "pamet je boljša kot žamet." Varujmo se sami pred največjo nesrečo za delavstvo — inflacijo! Ako se bi Townsendov načrt uresničil, bi bila po mojem mnenju inflacija neizogibna, kar pa bi bil največji udarec za delovno ljudstvo.

Anton Tratnik, 267.

Osebnostne ambicije

West Allis, Wis. — Ni moj namen podajati se v politiko zaradi kandidatov ene warda. Moja delavska naloga je, da delujem za dobrobit delavstva v splošnem. Ampak, ker se je milwauški rojak zatekel k lokalnemu listu in hoče očrtniti delo socialistov in obenem poziva na pošten odgovor, zato se oglašam. Ker vedno verjamem v poštenost, zato odgovarjam rojaku v tem smislu.

Sedaj mu je v napotje Juneau ave. in Chicago. To ni nobena novica za nas. Mi vemo, komu je Chicago trn v peti. Vemo tudi, da je Juneau ave. milwauški reakcijski trn v peti vse od takrat, ako se socialisti pometli z republikanskimi in demokratičnimi grafitarji iz mestne hiše. Ali želi podrobnejših podatkov? On torej hoče pokopati vse delo socialistov zaradi enega kandidata samo zato, ker je njegov osebni prijatelj.

Rojaku ne gre v glavo, kako more Ule, ki je po njegovem mnenju komunist, agitirati za socialističnega kandidata, predvsem pa še zato, ker ni dobil dela. Ako je Ule res komunist, to že ni dokaz, da je zavrgel delavske principe, kakor jih je on.

Ako bi s. Tesch dal delo vsakemu Slovencu, ki je morda vprašal za delo, tedaj bi bil s. Tesch še delavski alderman in on bi še ostal "sodrug". Njegova združnost torej neha pri delu. Trdi, da je bil član kluba št. 37. Zato bi pa moral vedeti, ako hoče biti res pravičen, da se delavski problemi ne rešujejo tem potom. (Ej, prijatelj! Ti polagaj hibe na druge, ampak sam si zabredel s prave poti!) Ali misli, če bi njegov demokratični kandidat res dal delo par Slovincem, da bo s tem povzdignil slovensko naselbino? Ali so demokratični državni poslanci poljske narodnosti povzdignili poljski narod, ko so glasovali po demokratiško, to je, pripomogli so poraziti delavske predloge v državni zakonodaji? Ali ni Wisconsinška delavska federacija "baš zaradi teh "delavskih" poslancev pozvala na sestanek vse napredne skupine v Wisconsinu, ker so se organizirale skupno v politično stranko, da porazijo demokratiško in republikansko reakcijo?

Dalje trdi, da je njegov demokratični kandidat boljši socialist kakor vsi čikaški in milwauški. Toda kje ima garancije? Disciplinirane boji kakor vrag križa. Ako mu izpodleti pri demokratični pri novoustanovljeno stran-

ko, toda disciplina je tudi tu. Socialisti dožli, da so ga "double-crossali", toda bil sem navzoč, ko je "double-crossal" sam sebe. Sedaj so pač socialisti krivi.

Rojak tudi plaka za Mudrocha, mestnega blaginjnika, češ, socialistični voditelji so ga vrgli iz stranke, ker se ni hotel klanjati njihovih diktatur. Diktatura ali disciplina je torej pri vas vseeno. Mudroch je z veseljem sprejel blaginjsko službo, čestudi je vedel, da "diktatura" obstoji v stranki. Ampak Mudroch si je pač tolmachil, da disciplina velja le za druge.

Upam, da ste sedaj zadovoljni, odkar je demokratična stranka v Milwaukee nominirala Mudrocha za mestnega blaginjnika in Shennersa, sedanjega šerifa, za župana. Shenners je med tukajšnjim delavstvom dobro znan kot "openšapar", ker je ob času stavke prihitel tovarniški družbi na pomoč ter zavzel mesto skebov pri nakladanju izdelkov. Zato si je pridobil simpatije pri "law and order" ligi, najzagrizenjši protidelavski organizaciji kapitalističnih parazitov. Potem je organizacija zemljiških trgovcev itd. Vsa ta "odlična" družba "united front" bo delovala pod okriljem demokrata, v kateri je tudi vaš kandidat, da porazijo s. Hoana in ostale socialiste v mestnem svetu.

Tukaj, kakor vidite, sta dve nasprotujoči si stranki. Na eni strani je zavedno delavstvo, umsko in ročno, s socialisti na čelu. Na nasprotni strani je vsakovrstna mešanica s reakcijo na čelu. Torej, ker srednje poti nikam vi pridete, prijatelji?

Kdor me osebno pozna, ve, da ne zanjem Slovencev. Sodelujem s Slovenci, kakor tudi z vsakim človekom, brez razlike politične, ako se drži delavskih principov. Načelno sem pa proti Slovincu ali komurkoli, ako ruši delavske principe v prid osebnih ambicij.

Dolžnost nas veže kot delavski narod, da sodelujemo mednarodno na političnem polju. Kajti če bo vsaka narodnostna skupina delovala le za sebe, potem pozabi na splošne delavske probleme. Žal, da se dogaja to še sedaj v preveliki meri. Sicer vemo, da v ozadju tega so kapitalistične stranke, da potom par "vplivnih" narodnih" voditeljev drži čredo v svoji ograji. Poglejmo kapitalizem! On se ne deli po narodnosti. Zato nas pa vlada, in vladal nas bo tako dolgo, dokler ne podvzamemo iste taktike.

F. Matkovich, 104.

'Obzor' in politika demokratov

Milwaukee, Wis. — Propaganda, ki jo je otvoril naš "rodoljub" v svojem trobilcu za izvolitev demokratskega aldermana v 5. wardi, je postala že res pravi cirkus. Za svoj namen, da izdavi kar-mogoče več glasov od slovenskih volilcev za demokratskega aspiranta in s tem zagotovi poraz s. Tescha, se poslužuje par uskokov, ki so svoječasno bili člani soc. stranke. Ker pa za svojo borno članarino niso prejeli takoj protiplaćila v obliki mestne službe, so uskočili v demokratični tabor, da poskušajo pri kapitalistih svojo srečo.

'Obzorov' urednik se prav ponizno trka na svoja rodoljubna prsa; kot je že njegova navada, pri tem pa prav marljivo opisuje vrline demokratskega aspiranta za aldermana. Medtem pa

vpije, rekoč: "Pogledite, ljudje božji, bivše socialiste, kako so pred štirimi leti v potu svojega obraza delali za izvolitev Tescha, ko pa je bil izvoljen, jim ni prekrbel mestnih služb! Ha, ha, ha! Človek res ne ve, če se bi smejal nad zabavnimi besedami, s katerimi R. pita čitatelje svoje-ga trobila.

Čudim se in izprašujem, od kdaj vzdržujejo aldermani v našem mestu "posredovalnice za delo"? Mi socialisti zahtevamo, da vsak uradnik, bodisi mestni, okrajni ali državni, ki je izvoljen od delavskih glasov, opravlja svojo službo pošteno, brez korupcije, ki je v navadi pri demokratičnih in republikanih, ter da stori vse, kar je v njegovi moči, da so sprejeti taki zakoni, ki koristijo delavskemu razredu. In to vlogo je izvrševal s. Tesch v polni meri!

Naš R. piše, da je njegov aspirant za aldermana sin delavskih staršev in to po njegovem mnenju zadostuje, da mu volilci zapujejo. Že dobro, toda skušnjava nas uč drugače. V mestni zbornici v Milwaukeeju je poleg 11 socialistov tudi 14 demokratov in republikancev, kateri delujejo skupno pod imenom "nestrankarske" (nonpartisan) grupe. In niti eden izmed teh ni sin milijonarja, pa vendar ves čas svoje službe stoji na strani velebiznisar in vsak predlog, ki ga stavijo soc. aldermani v prid delavstva, skušajo ubiti. Torej izvolitev kandidata demokratske stranke v 5. wardi bi pomenila en glas več za protekcije velebiznisar in en glas manj za delavstvo.

Neki pristaš "narodnega bloka" piše v Obzoru z dne 16. jan., da so socialisti v mestni zbornici imeli oziroma imajo večino in niso še ničesar naredili za delavce. Resnici na ljubo povedano, da socialisti v naši mestni zbornici še niso imeli večine, niti je nimajo sedaj!

Svetujem našim "rodoljubom" ki vidijo rešitev v demokratični stranki, da se ozrejo v Washington, D. C., kjer sedijo demokrati na krmilu vlade in imajo absolutno večino v obeh zbornicah, tako veliko večino, da bi lahko depresijo odpravili takoj. Toda depresija je danes na isti stopnji kot je bila pred tremi leti, ko je "new deal" prevzel vlado.

V Obzoru z dne 23. jan. piše zopet neki drugi pristaš "narodnega bloka." — "Čemu sem jaz utaknil svoj nos (njegov izraz) v 5. wardo, ker vendar živim daleč stran? Da, toda živim vendar v mestu Milwaukee in kot delavcu mi ni vseeno, kako bo glasoval alderman 5. warda v mestni zbornici, kjer se delajo postavne za celo mesto."

Ker smo že pri dobrih delih demokratov, kadar gre za delavske koristi, ogledimo si še malo njihovo delo v državni postavodaji v Wisconsinu. Ko je governer Philip La Follette predložil državni postavodajni načrt, potom katerega bi se uposlila večina brezposelnih v tej državi, so demokrati kot eden glasovali z ostalimi republikanci proti in s tem načrt ubili. (Načrt je predvideval vsoto 200 milijonov dolarjev za javna dela, od katere vsote bi polovico prispevala država Wisconsin potom raznih davkov na bogate sloje, ostalo polovico bi pa prejeli iz Washingtona od federalne vlade.) Kakor rečeno, demokratje in republikanci so glasovali proti. Kaj jim mar delavska para, če dela ali ne, le da ostanejo interesi velebiznisar nedotaknjeni. In še se dobijo rojaki, in celo bivši socialisti, ki se ujamajo na limanec "rodoljuba" ter pojejo v javnosti slavo in čast demokratičnim aspirantom, obenem pa mečejo polena v socialiste, edine prijatelje delavskega razreda in prijatelje pravega družabnega reda.

Joe Vidmar, 234.

Novi način dela

O gibanju Stahanovcev v Sovjetski Rusiji

Spodaj prinašamo živirno poročilo Telegrafске агенције Unije Socialističnih Sovjetskih republik (TASS), da seznanimo naše čitatelje s problemom, o katerem meščansko časnopisje zlasti zadnje časa mnogo razpravlja. Prepuščamo delavcem, da si sami ustvarijo svojo sodbo o "novem načinu dela", kakor rusko poročilo označuje gibanje Stahanovcev. Omenimo naj samo to-le: socialistični princip je proizvodnja (produkcija) za potrebo, torej tudi največja proizvodnja, ki je sploh mogoča, ob sočasni najmanjši izrabi delovne sile. Socialisti si proti rekordarstvu v sportu, pa tudi pri delu, vsekakor pa nam kaže poročilo, česa vse so zmožni delavci v svojem navdušenju. Oni so pripravili sami sebe telesno unčiti, kar je neminovna posledica rekordnega dela (skorodnega dela) — pri vsakem človeku prej ali slej. (Op. ur.)

Dne 30. avgusta 1935 je kopal v rudni "Centralnaja Irmimo" (Kadijevka, Donsoka zemlja) Aleksij Stahanov nakopal v eni zvrstvi 102 tone premoga. To je bilo 10 odstotkov celokupne dnevne produkcije ali prav toliko, kolikor je znašala mesečna produkcija s pomočjo enega vrtnega svedra (Presslufthammer) leta 1933. Stahanov je prekosil prejšnjo tehnično normo v produkciji premoga, ki je znašala 6 do 7 ton na zvrstitev (šiht). "Skrivnost" Stahanova je v tem, da z vrtnim svedrom tudi v resnici dela neprekinjeno 360 minut, t. j. kar ur, kolikor znaša delovni čas. Preden Stahanov pride v rov, se izvrše vse priprave, ki so za nemoteno delo potrebne. Poprej je bilo v navadi, da ni samo kopal premoga, ampak obenem tudi postavil opornike in opaž. Sedaj slede kopaču tesarji, dočim kopač samo koplje premog.

Stahanovemu primeru so med tem sledili tudi mnogi drugi kopači (Djukanov, Terchin, Antjuhov, Gorbattjuk). Od tedaj naprej beležijo v Sovjetski Uniji vsak dan vedno nove rekorde pri kovanju premoga. Dne 10. novembra 1935 je postavil kopač Stepanenko v rovu "Kačegarka" v Gorlovki (Donsoka ozemlje) nov svetovni rekord pri delu z vrtnim svedrom, nakopal je v eni zvrstivi 552 tone premoga.

Iniciativa (vzpodbuda), ki jo je dal ruder Stahanov, ki je pokazal, kako je treba težnja do skrajnosti izkoristiti, je napotila tisoče delavcev in delavk v vseh panogah narodnega gospodarstva Sovjetske Unije, da so se jo oprijeli.

Kovač avtomobilske tovarne v Gorkijevem Busigin, je postavil v zgodovini kovaštva do sedaj nezaznamovan rekord: skoval je v eni zvrstivi 1115 pogonskih valjev, dočim je bila sedanja norma 675 valjev (Kurbwelle) in s tem potkolpel vse ameriške rekorde.

Livarji v Taganroški jeklarni so prekosili vse rekorde s tem, da so računano na kvadratni meter pečne ploške, dobili 1133 ton kovine. Delavec tovarne čevljev v Leningradu, Smetanin, je stopnjeval produkcijo na 1820 parov čevljev v eni zvrstivi in je s tem prekosil vse rekorde čehoslovaške veletovarne čevljev Bata. Tekstilni delavki Vičugarake tovarne, Jevdokija in Marija Vinogradova, ki sta poprejšnje posluževali 17 statev, delata sedaj na 140 statvah.

Strojni ključavničarji izdelajo sedaj v eni zvrstivi dvakrat in trikrat toliko sestavnih delov, kot se je doslej smatralo za mogoče.

Na petrolejskih poljih v Baku se vrta in precej povečano hitrostjo.

Visoko tehnično brzino dosegajo sedaj, glede zgradbe strojevodje Krivonova, železnice.

V poljedelstvu je kolektivna delavska Marija Damčenko, ki je na polju kolektivna pridobila 500 centov sladkorne repe na hektar, povzročila čiljica in organizatorica novega gibanja o dosegu visoke poljedelske proizvodnje na vsaki posesti.

Pristaši Stahanova kot on, pravilno razložijo delo, popolnoma izkoristijo delovni čas, strojno organizirajo delo, delajo s svojimi stroji brez prestanka, polno izkoristijo kapaciteto stroja in vse možnosti visoko razvite tehnike do skrajne meje. Zato vsi njihovi rekordi niso noben slučajni uspeh, ampak bodo postali nov način dela za vsa podjetja socialističnega gospodarstva v Sovjetski Uniji.

S stopnjevanjem delovne proizvodnje so se di meze delavcev, ki se poslužujejo Stahanovih metod, zelo narasle. Stahanovci zaslužijo do 50, nekateri celo čez 100 rubljev na dan. D. P.

Televizijska premiera

V Parizu se je vršilo te dni prvo javno pošiljanje slik na daljavo ob navzočnosti megalnega postnega ministra Mandela. Pred slopjem kjer so imeli televizijsko premiero, je zbrala velika množica radovednežev, ki so jih puščali v dvorano v majhnih skupinah. Posebno velik naval je bil pred kemičnim vodom, čeprav je bilo in red so morali delovati močni oddelki policije sicer bi si bili ljudje pomolili rebra. Produkcija je dosegla nepričakovani velik uspeh. Prve slike na platnu so vzbudile med občinstvom občudovanje, pa tudi osuplost. Med gledalci je bilo največ tehničnih strokovnjakov. Takoj je bilo jasno, da se je televizija od prvih poskusov že močno izpopolnila. Slike so bile presenetljivo jasne in ostre, govornjena in peta beseda čista, najmanjša motnja.

Gledalcev je bilo nad 3,000 in televizijska premiera je bila resnično užitek. Borati program so izpolnile najboljše umetniške moči. Poštni minister namerava zdaj razmisliti sprejemne postaje tako, da bo imelo večino bodočnosti vse tisoč pariških prebivalcev možnost seznaniti se s tem čudom moderne tehnike. Televizijske predstave bodo bodiče 3—5 krat na teden. Francoska radio-ska industrija pošlje že v tem letu na mnoge televizijskih aparatov po razmeroma nizki ceni.

Senator Gerald P. Nye (levo), načelnik senatnega munijskega odseka, in finančni magnat J. P. Morgan.

Vesti iz Jugoslavije

KAKO SE GODI BOLNIKU V LJUBLJANSKI JAVNI BOLNIŠNICI

(Nadaljevanje.)
Noči

Kakor je pogled v bolniško sobo podnevi žalosten, je ponoči naravnost neverjeten.

Bolniki, ki so se podnevi lahko izprehajali po dvoriščih in hodnikih, pomagali pri delu ali sedeli ob mizi sredi sobe, po posteljah sosedov, iščejo zvečer ležišče. Prične se boj za postelje. Celo težko bolni dobe pogosto sosedu. Ko je sprejela vsaka postelja, kjer je to le mogoče, po dva bolnika, nosijo v bolniške dvorane vsa nosila, položijo na tleh slamnice in pripeljejo vozičke, s katerimi vozijo podnevi bolnike v operacijsko dvorano. Tisti, ki še preostanejo, se morajo pač zadovoljiti s posejdanjem po stolih. Zgodi pa se tudi, da si postelje bolnik v banji v kopalnici. Posebno težko je z otroki, ki so sploh posebno poglavje življenja v bolnici; o njih bomo še govorili. Poleg zaslihnih ležišč se pomagajo v bolnici tudi s tem, da odpuščajo na lastno zahtevo bolnike, katerim se je zdravje nekoliko izboljšalo, ali tiste, ki so posebno nezadovoljni, preko noči domov, da se mirno prespijo, čeprav je tako odpuščanje uradno prepovedano. Na otolskem oddelku pa prenočujejo bolniki postelji na vrtni, v verandi, ki je z ene strani popolnoma odprta. Tam je nekaj postelj in zaslihnih ležišč. Tako zvečer izpremene bolniške sobe v nekaka taborišča, ki si jih menda doslej še ni ogledala nobena komisija.

V rahli svetlobi nočnih svetilk, ko plava vse v sobi v poltemni, se izpremeni bivanje v bolnici v grozo noči, v kateri bolniku ni konca trpljenja. Sosed na postelji venomer prekeda svoje vročino telo; vsak zgib vzbuja nove, neznosne bolečine, ki so se vedno dan kar nekako zatajile. Cepo tisti, ki so ležali podnevi brez glasu, se oglašajo ponoči z brezspnim stokanjem. Od vseh teh težkih vtisov in lastnih bolečin bolnik le težko zadremle, če pa tudi zadremle, ga kmalu znova budi krik ali ječanje sotrpin. Kajti tam, kjer spi v istem prostoru natrpanih v takih okoliščinah 60 težko bolnih, ne more biti mirne ure. Težke nočne motnje pa povzročajo tudi bolniki, ki jih bora bolnica zaradi nujnosti prejeti ponoči. To je najpogostejše na kirurškem oddelku. Ker so nosila navadno zasedena, mora priti čisto sam dežurni zdravnik, da odredi, da se izprazni za prenos novega bolnika. Zdravnik mora s svojo avtoriteto skrbeti tudi zato, da se bolnik, ki kateremu bodo položili nosilca, preveč ne upira. S tem pa izgublja dragoceni čas. Namesto da bi se vse izvršilo naglo in tiho, se prebudi skoro ves oddelk. Sploh je zaradi zaslihnih ležišč obrat v posameznih sobah bolnice zelo oteženo, ker ne morejo niti strežniki, niti zdravnik nemoteno skozi sobo, ker so nastavljeni vsi prehodi. Na oddelku za ušesne, nosne in boleznirglu pa je prehod skozi večji sploh tako ozek, da morajo posteljati zaslihnih ležišča pod posteljami, da gledajo bolnikom le navede izpod njih.

Zrak v takih sobah je strašen. Naj že v dobro uredjenih bolnišnicah zaradi medikamentov, gnojnih ran in bolnikov, ki ne morejo nikdar iz postelje, ni dober, da kakršen je ob jutrih na nekaterih oddelkih naše bolnice, ni mogoče opisati. Zdravniku, ki nepričakovano jutri na primer v kateri izmed septičnih sob kirurškega oddelka, prihaja, da bi se soro onesvestil, čeprav je vajej miradu. Čudno je, da bolniki nihol vzdrže.

Spomladi in jesni, ko frekvenca infekcijskega oddelka redno doseže svojo kulminacijo, ležita tu vedno dva bolnika na eni postelji. Pripetilo se je celo, da so morali ležati štirje otroci na eni mali, otroški postelji. In to na infekcijskem oddelku!

Poleg tega ni na tem oddelku nobene prave osamilne sobe, kjer naj bi bili po nekaj dni opazovani sumljivi bolniki. Nameščajo jih kratko in malo kar med druge bolnike, tako da je karantena na tem oddelku kaj pogost pojav. Ker tu sploh ni preiskovalnice, preiskujejo nove bolnike kar na tem hodniku — poleti pa celo zunaj pod koštanji.

Posebno poglavje v bolnici pa je oddelek za boleznirglu, nosu in grla. Namestili so ga kar v bivših stanovanjskih prostorih, kjer zavzema le prvo nadstropje in mansardo, ker je v pritličju nastanjen rentgenološki oddelek. Trajno se zdravi tu 50 do 70 bolnikov, medtem ko ima ves oddelk na razpolago 33 postelj in košaric.

Prav isto sliko prenatrpanosti nam daje interni oddelek. V glavnem sestoji iz štirih velikih sob po 30 bolnikov. Ta oddelek je značilen po velikanskih sobah, v katere neprenehoma prihajajo in odhajajo bolniki; eni stokajo, drugi umirajo; tu preiskuje zdravnik, tam previja zdravniška sestra... Zvečer je soba za topla, bolniki ne morejo do pravega spanja in počitka, saj v sobi, kjer prebiva čez 30 bolnih ljudi, ni niti misliti na mir in tišino. Radi velikega navala so postavili v vsako sobo še po 6 zaslihnih ležišč. Kljub temu ta oddelek ne more sprejeti vseh bolnikov. Pomaga si na ta način, da odpušča bolnike, ki so v dobri zboljšanji in pa neozdravljivo bolni.

Otroci
Tudi otroške sobe so prenatrpane. Vzemimo n. pr. otroško sobo na kirurškem oddelku, kamor sprejemajo do 9 let stare otroke. V otroških posteljah leži po en otrok, v velikih pa po štirje. Ker je malih bolnikov navadno okoli 40, leže ponoči na tleh v dnevnih bolniških oblekah. Ker pa ni dovolj žimnic, se jim podloži le deska, pokrita z rjuho. Za vseh teh 40 otrok je samo ena sestra in ena postulantka (pripravnica za sestro). Velik del teh malčkov je treba še pitati. Razumljivo je, da pri tej potrebi dobi večina že mrzlo jed, dasi pri pitju pomagajo tudi "večji" otroci (do 9 let!), ki sicer tudi povsod pomagajo. Prinašajo in odnašajo nočne posode, vodo itd.

Večkrat se zgodi, da med otroki nastopi nalezljiva bolezen. V takem primeru pošljejo obolele otroke na infekcijski oddelk, tiste, ki še niso okuženi, čeprav so po veliki verjetnosti okuženi, pa domov, če je to le mogoče. Nato se soba zapre. Kar pa pride v bolnico novih otrok, dobe prostorček v ženski aseptični sobi. Izpraznjeno posteljo in zagradijo krog in krog z deskami, da otroci — tudi po štirje pridejo na eno posteljo — ne padajo z nje. Razumljivo je, da se otroci v svojem zverinjaku po svoje zabavajo — poleg pravkar operiranih težko bolnih bolnic. In to traja po teden dni in več.

Oddelek za otroke, soba za sobo, slika za sliko, stiske in pomankanja prav tam, kjer bi človek potreboval največjo nego in udobnost. Pa naj še iščejo kakršenkoli vzrok tem razmeram in se iznašajo kakršenkoli misli za ublažitev tega pretežega problema, enega dejstva ne more ublažiti nobeno opravilo: da je bolnik pri takih razmerah v ljubljanski bolnici izpostavljen velikim nevarnostim in da so izgledi ozdravljenja minimalni!

Iznajditelj ustavil zobno bolečino

Sredstvo je iskal 25 let

Chicago. — Dr. Leroy L. Hartman iz New Yorka je te dni posetil Chicago in razložil 2500 čikaškim dentistom v hotelu Stevens, kako ga je vzel 25 let študiranja in truda predno je izpopolnil svojo formulo za odpravo bolečine med vrtanjem zoba. Vsakdo, ki ima opraviti z dentistom, lahko ve, kako boli, kadar dentist vrta zob v svrhu plombarjenja ali drugačnega "fikljanja". Te bolečine je zdaj konec. Dr. Hartman, profesor dentalne kirurgije na univerzi Columbij v New Yorku, jo je odpravil, ko je iznašel sredstvo, katero docela umrtvi zob, da ni med vrtanjem čutili nobene bolečine.

Dr. Hartman je tudi povedal, da je novo omotično sredstvo zelo poceni, kajti on ga je dal na razpolago vsem dentistom in ga ni patentiral. Lahko bi bil zaslužil veliko bogastvo. Ena sama družba mu je ponudila \$250,000 za izključne pravice, da bi samo ona izdelovala in prodajala to omotilo, ampak dr. Hartman je ponudbo odklonil, ker se je zavedal, da bi potem njegova iznajdba bila draga za revne paciente. Tako pa je zelo poceni in vsak dentist bo lahko postregel s tem sredstvom brez dodatnega plačila.

Kampanja za delavski amandment

Odbor za promocijo amandmenta na delu

Chicago. — Leo Krzycki, predsednik centralnega odbora za amandment delavskih pravic, se je obrnil na vse organizacije, ki so po dodatku že indorsirale, naj ponovno stopijo v akcijo v interesu tega ustavnega amandmenta. Njegovo pismo se deloma glasi:

"Amandment delavskih pravic, ki je bil v prvem zasedanju sedanega kongresa izobren instrument za propagiranje delavskih pravic, se v sedanjih razmerah lahko spremeni v aktualno politično vprašanje. Dogodki zadnjih dni so to omogočili in vi lahko temu pomagate. Odbor za sponsoriranje tega amandmenta upa, da boste tudi v bodoče podpirali ta dodatek (H. J. 327) in takoj storili sledeče:

1. Pišite ali brzojavite kongresniku Hattou W. Summersu, predsedniku pravosodnega odseka nižje zbornice (House Judiciary Committee), House Office Building, Washington, D. C., in ga urgirajte, naj določi datum za javno zaslihanje o amandmentu delavskih pravic.
2. Pridobite vse organizacije, h katerim spadate, da indorsirajo ta amandment in o tem pišajo ali brzojavijo kongresniku Summersu.
3. Pišite ali brzojavite kongresniku svojega distrikta in ga urgirajte, naj deluje za ta amandment.
4. O svoji akciji takoj obvestite naš odbor in tudi pišite

Delavci dobili zvišanje mezde

St. Louis, Mo. — Posebna komisija, ki je bila imenovana, da poravnava konflikt med delavci in družbo Laclede Gas Co., je sedaj podala odlok v prilog delavcem. Ta določa zvišanje mezde deset odstotkov, plačo in pol za nadurno delo in skrajšanje delovnega tedna na pet dni.

Unije pod militarni-istično kontrolo!

Fašistični načrt pred kongresom

Washington, D. C. — Vsi člani kongresa so prejeli kopije novega zakonskega načrta, ki določa, da se morajo vse delavske organizacije v Ameriki podvreči kontroli administracije šestih častnikov regularne armade. Kdo podpira to zakonodajo, še ni ugotovljeno. Posebna okrožnica, ki je prišla v roke kongresnikom in senatorjem, pravi, da je avtor načrta kongresnik J. R. Mitchell, kar pa je slednji odločno zanikal. V izjavi je naglasil, da on ne bo nikdar podpiral ali predložil take zakonodaje.

Drugi kongresniki in senatorji so v razgovoru s poročevalci izjavili, da je vsa stvar bedasta in da ji ne bodo posvetili nobene pažnje. Načrt določa imenovanje federalne komisije šestih armadnih častnikov, ki naj bi nadzirali vse aktivnosti delavskih organizacij. Vsak bi vleklet letno plačo \$10,000. Ta komisija bi morala odobriti vse ustave delavskih organizacij predno bi moge stopiti v veljavo. Vsa pogajanja glede zvišanja mezde in drugih pogojev bi morala sankcionirati ta komisija in nobena unija ne bi smela poslovati brez posebnega dovoljenja komisije.

Katoliška industrijska konferenca

Stanovska država je katoliški ideal

Chicago. — Zadnji ponedeljek in torek se je vršila v Palmer Housu katoliška konferenca za ekonomike in industrijske probleme. Konferenca je bila pod vodstvom kardinala Mundeleina in škofa Sheella, glavni govorniki so pa bili razni katoliški sociologi, predvsem magr. John A. Ryan, profesor na katoliški univerzi v Washingtonu. Glavno vprašanje na dnevnem redu konference je bilo, kako realizirati v Ameriki ideje socialne enciklike Papeža Pija XI. iz leta 1931.

Voditelji konference so se zedinili, da Pijev ideal "socialne pravičnosti" je stanovska država, to je ekonomska organizacija in predstavnitvo po poklicih, in ta ideal se doseže s centralno kontrolo dela in kapitala, niso se pa mogli zediniti, kako se naj to doseže. Profesor James A. Magner je rekel, da je po peticije za nabiranje podpisov na naslov: Committee for Workers' Rights Amendment, 549 Randolph St., Chicago, Ill.

Kongresnik pravosodni odsek je dal razumeti, da resolucij za amandiranje zvezne ustave ne bo položil na polico. Potreben pa je velik pritisk s strani delavskih in farmerskih organizacij ter drugih skupin in posameznikov za zaslihanje o tem dodatku in za sprejetje v kongresu.

Naciji ščitijo interese magnetov

Bahajo se z zatiranjem delavskih organizacij

Berlin. — (FP) — Pravi protidelavski značaj hitlerizma se zrcali v nedavno podani izjavi nacističnih delavskih zaupnikov v Berlinu. Izjava vsebuje odprto priznanje, da so bili tovarniški delavski odbori pod prejšnjim demokratičnim režimom močno orožje v rokah strokovnih unij, dočim so sedanji nacistični delavski odbori orožje v rokah delodajalcev.

Izjava poudarja, da nekateri se vedno primerjajo stare delavske tovarniške odbore z novimi, čeprav se ti dve ustanovi temeljito razlikujeta. Delavski odbori, nad katerimi so prej imeli v resnici delavci kontrolo, so bili odpravljani in njih mesta so zavzeli novi. Sedaj odloča o vseh vprašanjih uprava podjetja na svojo lastno odgovornost. Ta se sicer lahko posvetuje s člani tovarniških delavskih odborov, toda njih odloki ne potrebujejo odobritve teh odborov. Dožnost vsakega člana tovarniškega odbora je, da skuša ugoditi vse konflikte, usoglasiti nasprotujoče interese, ki se pojavijo v vsakem podjetju, ter odpraviti nezaupanje.

Predsedniki železnice se posvetujejo

V Chicagu so imeli tajno sejo glede konsolidacij

Chicago. — (FP) — Predsedniki železnice so zadnje dni imeli v tem mestu konferenco, ki je zborovala za zaprtimi vrati dva dni. Razpravljali so o projekiranih konsolidacijah raznih prog in kako se najceneje iznebiti odvisnih delavcev, ki bodo po spojitvi postali nepotrebni. Zakejučki te konference niso bili objavljeni, vendar se pa smatra, da so se zedinili glede dvojnega. Prvo je "odslovitvena plača," ki naj bi znašala čim manj za odslovitvene delavce. Drugo vprašanje je sporazum za preprečenje nadaljnje zakonodaje v tem kongresu glede konsolidacij. Sedanji izredni zakon poteče prihodnjega junja in če ga kongres ne podaljša ali pa vključi v permanentni železniški zakon, bodo uprave imele prosto roko z ozirom na konsolidacije in bodo lahko delavce poljubno odslovljale.

Železničarske unije se bodo proti temu sicer borile in zahtevale od kongresa nove protiektive proti odslovitvam, toda magnetje upajo, da bodo to preprečili. Na eni strani bodo skušali zavlačevati stvar pred kongresom, ki bo radi volitev skušal čim prej končati zasedanje, na drugi strani bodo pa mottili železničarje s počasnim pogajanjem. V ta namen so predsedniki izvolili posebni odbor.

Glede odslovitvenih plač je upati, da bodo železničarske unije podprle zahtevo delavcev na prevoznih ladjah v zalivu San Franciscu, kjer bodo izgubili delo, ko bosta skoncana dva velkanska mostova. Prizadeti delavci zahtevajo od železnice en mesec odslovitvene plače za vsako leto službe. Uprave se temu upirajo, ker bi nekaterim delavcem morale izplačati dvoletno plačo. Magnetje pravijo, da odslovitvena plača ne sme v nobenem slučaju znašati več ko znaša zaslužek za šest mesecev.

Družba zahteva odpoklic milice

Minneapolis, Minn. — Strutwear Knitting Co., proti kateri je izbruhnila stavka v oktobru, se je sedaj obrnila na federalno sodišče z apelom, naj prišli governerja Olsons na odpoklic državne milice, ki straži tovarno. Državna milica je bila poslana strážiti tovarno po izbruhu resnih izgredov med stavkarji in stavkocaki. Na governerjev ukaz je milica odstranila stavkocake in zaprla tovarno. Olson je naznanil, da bo tovarna zaprta, dokler družba ne pristane na pogajanja s stavkarji.

Abesinsko mesto, tarča italijanskih bomb, ki so jih metali Mussolinijevi vojaški letalci.

Abesinsko mesto, tarča italijanskih bomb, ki so jih metali Mussolinijevi vojaški letalci.

Dvesto žrtev silnega mraza v Ameriki

Chicago. — Val silnega mraza pod ničlo, ki traja že sedem dni po vsem centralnem zapadu in severozapadu Združenih držav, bo odnehal v četrtek. Tako poročajo čikaški vremenski urad. Najhujeje je za nami, pravi vremenski urad, in odsej bo temperatura polagoma narasčala s vsakim dnevom. Število človeških žrtev tega rekordnega mraza je do torika naraslo na okrog 200 po vseh prizadetih krajih. Silen mraz, z ledom pokritimi ulicami, cestami in hodniki je povzročil indirektno mnogo nesreč z vozili. Druge indirektno nesreče izvirajo iz nestetih požarov, ki so nastali vesled preveč zakurjenih peči. V enem tednu so ljudje pokurili več premoga kakor bi ga v normalnem vremenu ves mesec.

Dolina meseca

ROMAN

Spisal JACK LONDON—Poveloval Vladimir Levstik

Stari Silva ni nikoli prezrl niti najmanjše drobtinice, naj je bila še tako neznačajna. In vsi ostali so mu v tem enaki. Tamle onkraj plotu, prav do cestnega kolovoza, vidite bob. Nam bi bilo za malo, da bi se ukvarjali s tako smešno malenkostjo. Silvi ni! In zdaj ima v San Leandru hišo in se vozi okrog v potnem avtomobilu za štiri tisoč dolarjev. A vzlic temu raste na njegovem sprednjem vrtu tik do pločnika čebula. Samo zanjo dobi po tri sto dolarjev na leto. Vem, da je kupil lani deset oralov zemlje; tisoč dolarjev so zahtevali za oral — niti z oči ni trenil!

Vedel je, da je toliko vredna in da bo dobil svoj denar nazaj. Tam nekje v gorah ima ranč, pet sto osemdeset oralov, ki ga je kupil takisto za slepo ceno; in povem vam, za dobiček, ki mu ga donaja, bi se jaz lahko vozil sleherni dan v tednu z drugim avtomobilom. Konje redi, vseh vrst, od težkih vozniških do najfinejših dirjačev.

„A kako — kako — le kako je dobil vse to?“ je vzkliknila Saxon.

„S tem, da je razumno kmetoval. Saj sem vam rekel, vsa ta vražja družina dela. Ne sramuje se zavijati rokavov in kopati — si-novi, hčere, snaha, otroci in mali otroci. Njihov pregovor pravi, da štiriletan otrok, ki ne zna tako pasti krave na glavni cesti, da bi ostala debela, ni vreden soli, ki po poje. Vidite, Silvi, ves njihov rod, pridelujejo na sto oralih grah, na osemdesetih paradiznikih, na tridesetih beluših, na desetih revenj, na štiridesetih kumare — oh, in še ne vem koliko drugih reči.“

„A kako delajo to?“ je vpraševala Saxon. „Midva se tudi nisva nikoli sramovala dela. Teško sva delala, odkar sva na svetu. Jaz se upam prekositi vsako Portugalko in sem jo tudi prekosila, ko sem bila v tovarni za juto. Tam je sedelo okoli mene za statvami nič koliko portugalskih deklet, pa sem jih lahko vse prehitela, sleherni dan — in sem jih tudi res prehitela. Za delavnost tu ne gre. Kaj je tedaj tisto, za kar gre?“

Brzjavni delavec se je v zadregi ozrl nagnjo.

„To sem se velikokrat sam vpraševal. 'Mi smo boljši od teh zanikarnih izseljencev,' sem trdil sam pri sebi. 'Bill smo prvi tu, zemlja je bila naša. Vsaakega 'Daga' se upam prepričati, ki se je kdaj izvalil na Azorih. Vzgojo imam boljko od njih. Kako je potem mogoče, da nas uganjajo v kozji rog in nam jemljejo zemljo in ni napravljajo bančne račune?' In edini odgovor, ki ga vem, je ta, da mi nimamo tistega, kar oni imenujejo 'sabe'. Svojih glav ne rabimo tako, kakor bi morali. Nekaj z nami ni v redu. Vsekako nismo bili dovolj prekanjeni v poljedelstvu. Igrali smo se z njim. Ali naj vama pokažem? Prav zaradi tega sem vaju pripeljal noter — da vidita, kako kmetuje stari Silva in ves njegov rod. Pogledajte tole. Tu živi njegov bratranec, ki je pravkar prišel z Azorov in hoče tukaj začeti. Čedno najemnino plačuje Silvi, a kaj kmalu se bo toliko opomogel, da bo lahko izvolal kakega ameriškega farmarja, ki je prišel na nič, in kupil njegovo zemljo.“

„In tjahe pogledja — seveda, to bi morala poleti videti. Vsak palec zemlje je izrabljen. Kjer imam ni po en pičel pridelek na leto, dobe oni štiri obline. In glejta, koliko reči sadijo — rdeče grozdjice med vrstami dreves, fižol med vrstami rdečega grozdjica, vrsto fižola ob vsaki strani dreves in vrste fižola ob koncih drevesnih vrst. O, Silva ne bi dal teh petih oralov niti po pet sto dolarjev za oral, pa da mu jih precej odštejete. Sam jih je plačal mojemu dedu po petdeset in še to na dolg rok — jaz pa delam tu za telefonsko družbo in postavljam telefon za Silvevega bratran-

ca z Azorov, ki niti po ameriško govoriti ne zna.

„Bob pokraj ceste — da, ko si je Silva to izmislil, je zaslužil s pitanjem prašičev več, kakor moj ded z vsem svojim kmetovanjem. Ded je zavihal nos, če ste mu pokazali bob. Umri je do vratu zadolžen in do dimnika obremenjen s hipotekami. — Ali ste že kdaj slišali, da bi kdo zavijal paradiznike v papir, kadar jih sadi? Oče je kar pihal, ko je prvič videl Portugalce, da delajo tako. In pihal je dalje. Oni so pa vendarle spravljali bogate letine, med tem ko so paradiznike na očetovi domači gredi pojedli črni hrošči. Nam manjka 'sabe' ali spretnosti, ali kaj vem, kaj. Pogledajte samo tale kosček sveta: štirikat na leto obrodí in sleherni ped zemlje mora dvojno dati. O, tamle zadaj v mestu so posamezni orali, ki rodijo več nego v starih časih petdeseterica naših. Portugalci so rojni farmarji, to je vse, mi pa nimamo o kmetovanju niti pojma in ga tudi nikoli nismo.“

Saxon se je razgovarjala s telefonskim delavcem in hodila z njim okrog, dokler ni bila ura ena. Tedaj je pogledal na žepno uro, se poslovil in se vrnil k svoji nalogi, da namesti telefon za najnovejšega priseljenca z Azorov.

Kadar sta šla skozi kako mestece, je Saxon nosila svojo z oljnim platnom ovito košaro v roki; a imela je jermene, v katere je lahko vtaknila roke, tako da jo je mogla vzeti na hrbet, kakor hitro sta bila spet na cesti. Kadar je to storila, se je mali tok z ukulelo premaknil pod njeno levo laketo.

Kako miljo po srečanju s telefonskim delavcem sta se ustavila ob majhnem, z grmovjem obraščnem potoku, ki je tekel preko velike ceste. Billy je hotel, da bi se zadovoljila z mrzlim zajtrkom — poslednjim obedom, ki ga je bila Saxon pripravila v hišici na Pine Street; a ona je vztrajala pri tem, da zakurita ogenj in skuhata kavo. Ne da bi je bila želela zase; le v glavo si je bila vpletla, da mora biti ob začetku njunega čudnega romanja že zaradi Billyja vse kar moč prijetno. In ker si je prizadevala, da bi ga navdala z enakim navdušenjem, kakor je bilo njeno, ni hotela potlačiti iskre, ki je nemara tiela v njem, a tako klavrno rečjo, kakor je mrzel obed.

„Vidiš, Billy, nekaj, kar si morava že od kraja izbiti iz glave, je to, da bi se nama mudilo. Nič se nama ne mudi in nič nama ni mar, ali je petek ali svetek. Dobro se hočeva imeti in prigod iščeva, takih pravih, kakor jih popisujejo v knjigah. — Moj Bog, kako rada bi, da bi me zdaj videl tisti deček, ki me je vzel s seboj na Goat Island ribe lovit. Oakland je dober za izhodišče, je dejal. Nu, midva sva se odpravila, jeli? In prav tukaj se zdaj ustaviva in skuhava kavo. Ti moraš zakuriti, Billy, jaz pa pripravim vodo in izložim najine reči.“

„Ali veš,“ je pripomnil Billy, ko sta čakala, da bi voda zavrela, — ali veš, česa me to spominja?“

Saxon je dobro vedela, a je zmajala z glavo. Hotela je, da bi sam povedal.

„Nu, tiste druge nedelje po tem, ko sem te bil spoznal, ko sva se s Princem in Kingom peljala venjak v Moraško dolino. Tudi takrat si ti pripravljala zajtrk.“

„Samo da je bil dosti bolj izbran,“ je dodala s srečnim nasmeškom.

„A rad bi vedel, zakaj takrat nisva pila kave,“ je nadaljeval.

„Morda bi se bilo zdelo preveč zakonsko,“ se je zamejala.

„Mary bi bila gotovo rekla, da je grdo —“

„Ali pa surovo,“ je vrnil Billy. „To besedo je imela zmerom na jeziku.“

„In zdaj pogled, kam je zašla.“

(Dalje prihodnje.)

Frank Kroll:

traj“, je odgovoril Janez in krenil proti domu.

Luka je vstopil v eno izmed več prodajaln in si kupil zvečilnega tobaka. Kljub slabim časom in brezdolju, je imel še desetico v žepu.

Stopivši iz prodajalne je spretno odpiral zavitek, končno ga je odprl, si natlačil tobaka v usta in ga začel zvečiti. Navadno si je potlačil več tobaka v usta, kadar se mu je zahotelo zvečiti, toda to pot je bil bolj skromen, kajti zavedal se je, da bo težko dobil drugo desetico. Ko je že zvečil, je potegnil nekaj tobaka, katerega še ni pretril z zobmi, iz ust, ker se je domislil, da bo treba bolj varčevati in da je nekoliko preveč založil.

„No, to bo dovolj,“ je rekel in zavitek zopet skrbno zaprl in potisnil v žep.

„Tudi z zvečenjem tobaka bo treba pravilno ravnati. Prekleti časi, ki človeka silijo k štedenju. Še tobaka si ne smem privoščiti po svoji volji,“ je mrmral sam pri sebi.

„Ze se je stemnilo. Številne električne žarnice so razsvetlile mesto. Luka bi se bil rad dalje zamudil v mestu in si ogledal razne zanimivosti; toda skozi možgane so mu šinile žalostne

misli in ga opomnile na neprijetnost, da je denarno suh, popolnoma suh. Iz navade je segel z roko v žep, a bili so prazni. Svojim željam ni mogel ustreči in si nakupiti, kar bi mu prav prišlo. Spomnil se je na preteklost in jo primerjal s sedanostjo in se zamislil. Kako žalostno se je vse obrnilo! Nenadno se mu je utrnula solza kot izgubljenemu otroku ter mu spolzela po licu.

„Nič ne pomaga, denarja ni“, je zopet zamrmral in krenil proti svojemu stanovanju, ker drugemu mu ni kazalo.

Doma je brez obotavljanja legel v posteljo in zleknil svoje ude po ležišču ter začel sanjati o delu in boljši bodočnosti. Noč je bila zelo hladna in mrzli veter je pihal od zapada preko goratih pokrajin.

Trkanje je Luko predramilo iz spanja. Prihajalo je od kuhinje in kmalu je začel besede: „Hej, klada, ali še spiš?“

Sedaj se je šele Luka spomnil, da Janez razbija po vratih. Urno je skočil iz postelje in odprl vrata, da je Janez lahko vstopil.

„Dobro jutro, Luka!“

„Dobro jutro tudi tebi!“ je odgovoril Luka in se začel opravičevati, da je prav trdno spal. Bobnanje po vratih ga je šele predramilo.

Luka je stopil v drugo sobo in vrzel nase obleko, katero je bil odvrnil od sebe, ko se je podal k počitku. Nato je zakuril v pečici in pristavil lonček s kavo in jo pogrel. Z zajtrkom je bil kmalu gotov.

„No, sedaj pa le pojdiva,“ je Janez opomnil Luko.

Pred stanovanjem sta zasedla avtomobil, ki ga je sofinanciral Janez. Toda avto, ki je bil že obrabljen, ni hotel takoj naprej. Ropotal je tako močno, da bi se ga bil še vrag ustrašil, če bi bil kje v bližini.

„Daj mu več gasolina,“ je rekel Luka in Janez ga je ubogal in avto se je bliskovito premaknil. Kdo ve, kam bi bila priletela, da ga ni Janez spretno odbrljal v svoji oblasti.

Avtomobilska „šajtrga“ je drdrala dalje po cesti, ki se je vila v nešteti ovinkih od vzhoda h hribovja višje in višje skozi prelaze in soteske. Po preteku četrte ure sta že dospela na cilj; avto se je ustavil pred rovsko pisarno.

„No, kar doli stopiva,“ je dejal Luka.

„Kaj misliš, da bova kar v avtomobilu sedela in naju bo kdo pozval? Ne, bratec, tega ne bova deležna in zato kar brez obotavljanja stopiva doli in pojdiva pogledat, če naju čaka kakšno delo.“ Po teh besedah sta se izkobilca iz avtomobila in se podala proti pisarni.

„Ali poznas ravnatelja?“ vpraša Luka svojega tovariša.

„Seveda ga poznam,“ odgovori Janez in si priže svaščico.

Luka je tudi posegel v žep in izvlekel zavitek tobaka ter si ga založil v usta; in začel zvečiti.

„Vidiš ga,“ reče Janez in kaže Luku z roko nekoga moža.

„On je ravnatelj.“

„Kako je visok in raven ko sveča,“ se je čudil Luka ravnatelju.

Ravnatelj je ravno končal pogovor z nekim iskalcem dela in začel počasnih korakov stopati proti pisarni. Ko stopi pred Janeza in Luko, ga slednji pozdravi: „Dober dan, gospod ravnatelj!“

„Dober dan,“ odgovori ravnatelj in ju vpraša, če iščeta delo.

„Da,“ sta oba hkrati odgovorila in potrdila, da sta baš zaradi dela, prišla k njemu.

Ravnatelj ju je dalje vprašal, ako sta že kdaj delala pri tisti družbi.

„Ne,“ se je oglašil Luka, ki je pozorno gledal v ravnatelja.

Nato je Janez posegel v besedo in rekel ravnatelju, da sta mu na razpolago, če potrebuje delavce.

„Seveda jih potrebujem, kaj pa znata delati?“ ju je ponovno vprašal ravnatelj.

„Kopati in nakladati premog znava prav dobro. Jaz imam že deset let izkustva v tem delu,“ odgovori Janez.

„In ti?“ se je vprašujoče ozrl ravnatelj v Luko.

„Tudi jaz imam okrog toliko let izkustva v rudarskem delu,“ odgovori Luka.

Nato je ravnatelj potegnil iz žepa zapisnik in zapisal, kakor sta odgovarjala na njegova vpra-

šanja. Ko je s tem končal, je dal vsakemu listek in rekel, naj vstopita v pisarno, kjer ju bo računovodja vpisal v knjigo. Zatem bosta stopila k zdravniku, da ju bo preiskal, če sta sposobna za delo pod zemljo.

Pri računovodji sta kmalu odpravila, toda par ur sta morala čakati predno sta šla skozi zdravniško preiskavo. Soince je bilo že visoko na nebu in je pošiljalo tople žarke po naselbini. Luka in Janez sta stopicala pred zdravnikovim uradom in se pogovarjala. Od zapadne strani je prišla skupina delavcev, šest po številu, stari in mladi.

„Ura bo kmalu deset, zdravnik mora biti vsak čas tu,“ se oglašil Luka.

Kotaj je to izpregovoril, se je že avtomobil pokazal izza ovinka in se nato ustavil pred poslopjem, v katerem je bil zdravnikov urad. Zdravnik, mož vitke in visoke postave, je stopil iz avtomobila in odšel v svoje prostore v posloppju. Za njim so vstopili delavci, ki so ravno dobili delo ter so čakali, da jih preišče.

„Hej ti, odkod pa prihajaš?“ je naenkrat vzkliknil Luka, ki je med skupino novih delavcev zapazil starega znanca in hotel od njega nekaj na hitro izvedeti.

Lukov znanec se je pričel krohotati ter mu povedal, da je dospel iz zlate Californije.

„Peš, je-li?“ ga vpraša Luka.

„Ne, na tovornem vlakcu. Zastonjskega sem se poslužil,“ je odvrnil in se dalje krohotal.

„Kako je v Californiji?“ je spet povprašal Luka.

„Za silo je že, a dela ne more človek dobiti, čeprav bi ga iskalsal s svetilko ob belem dnevu. Te brezposelnosti hoče biti konec.“

Ko so delavci sedeli v čakalnici pred zdravnikovim uradom, je vstopila mlada bolniška strežnica in pobrala pole, na katerih so bili novi delavci popisani. Zopet se je vrnila v drugo sobo, kmalu se je za zopet pojavila in poklicala enega izmed navzočih. Pozvani delavec je leno vstal in vstopil v zdravnikovo sprejemno sobo.

„Ali si že kdaj delal za to družbo?“ je vprašal zdravnik vstopivšega delavca.

„Se nikoli,“ odgovori delavec.

„Sleci srajco in spodnje obleko do pasu,“ reče strežnica. Delavec se je pokoril ukazu in zdravnik ga je začel preiskovati. Strežnica je sedela na stolu za njim in pred seboj je imela polo papirja, na kateri je bilo zapisano ime navzočega delavca. Čakala je, kaj bo zdravnik rekel, da potem ona zapiše na polo.

Ostali delavci so razločno čuli zdravnikove besede, ki jih je narokoval strežnica, kakor: postave pokončne, prsa zdrava, prav tako roke in noge. Zobovje zdravo in močno. Nato je sledil pregled oči in zdravnik je ukazal, naj delavec čita. Pokazal je na tablo, na kateri so bile črke raznih velikosti. Z dlanjo mu je zatisnil levo oko in delavec je čital črke.

„Dobro, dovolj, desno oko je v redu,“ je rekel zdravnik. Nato mu je pokrtil desno oko in delavec je moral spet čitati črke. Zdravnik je ugotovil, da je tudi levo oko popolnoma zdravo. Naposled je preiskal še vodo in s tem je bila preiskava končana. Strežnica je vse skrbno zapisala in po lo je potem vrnila delavcu; ki je bil potrjen za rudarja in kopanje črnega premoga pod zemljo.

Tako se je preiskava nadaljevala; delavci so bili poklicani po vrsti drug za drugim, dokler ni bila vsa skupina pregledana. Luka in Janez sta tudi prestala zdravniško preiskavo.

Po preiskavi je Luka vprašal svojega znanca iz Californije, kje stanuje.

„Tam le pod smrekjo sem prepisal zadnji mesec,“ je odgovoril.

„Kaj si popolnoma brez denarja?“

„Popolnoma in to že dolgih šest let, od časa, ko sem izgubil delo 1929. leta. Vsa ta leta sem živel v brezdolju. Sedaj bom delal pod zemljo. Tako je pripovedoval znanec in Luka ga je gledal in poslušal. Ogledoval je njegovo obleko, ki je bila v žalostnem stanju in končno so mu oči obvisle na čevljih, iz katerih so kukali prsti.

Luka in Janez sta se odločila da se z avtom odpeljeta nazaj v šest milj oddaljeno mesto. Luka je tudi povabil svojega sta-

Rev. Herbert S. Bigelow, liberalni pastor v Cincinnatiju in predsednik krajevne organizacije Coughlinove Unije za socialne pravice.

rega znanca iz Californije, naj gre z njima. Razume se, da se je rad odzval povabilu in tako so se vsi trije odpeljali v mesto Helper, Dosepvi v mesto, so krenili do Lukovega stanovanja in Luka je svojima tovarišama postregel s ceninim prigrizkom. Svojemu znancu, ki ga ni že dolgo videl, je ponudil tudi hrano in stanovanje, dokler se bo mudil v mestu.

Po zavžitju skromnega obeda so se vsi trije podali v neko trgovino, kjer so kupili potrebno orodje, lopate in krampe, kar je zadostovalo za začetek.

(Konec jutri.)

KNJIGE S. N. P. J.

Pri Prosveti oziroma Književni Matici SNPJ imamo na rokah še nekaj dobrih knjig in če katero želite naročiti, sedaj je čas zato.

The Native's Return \$2.00
Ameriški Slovenci, stane 5.00
Slovensko-Angliška Slovnica 2.00
Zajedalci 1.75
Zakon Biogenezije 1.50
Pater Malaventura v kabaretu 1.50
Jimmie Higgins 1.00
Hrbenica, igra25
Med brati, igra10

Denar in naročilo pošljite na naslov:
PROSVETA
2657 S. Lawndale Avenue,
Chicago, Ill.

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Po sklepu 18. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveta in pičete eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine in eni naročniki. List Prosveta stane za vse enako, za člana ali nečlana \$0.00 za eno leto naročnino. Ker pa člani še plačujejo pri anemntu \$1.20 za tednik, se jim to pičete k naročnini. Torej sedaj ni vpraša, reči, da je list prodajal za član S. N. P. J. List Prosveta je vsa lastnina in gotovo je v vsaki družini nobi, ki bi rad štiral list vsak dan. Cena lista Prosveta je:

Za Zdrni. države in Kanado \$0.00	Za Čicero in Chicago je.....\$1.00
1 tednik in..... 4.00	1 tednik in..... 4.00
2 tednika in..... 8.00	2 tednika in..... 8.00
3 tednike in..... 12.00	3 tednike in..... 12.00
4 tednike in..... 16.00	4 tednike in..... 16.00
5 tednikov in..... niš	5 tednikov in..... 20.00

Za Evropo je..... \$2.00

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali New Order v pisni in si naročite Prosveto, list, ki je vsa lastnina.

Pojasnilo:—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član SNPJ, ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, tak moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na dnevni Prosveto, to takoj namnanti upravitelju lista, in obenem doplačati do svojeto listu Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravitelstvo sništ datum sa to vsoto naročniku.

PROSVETA, SNPJ, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priložene pošiljam naročnino za list Prosveto vsote \$.....

1) Ime..... Čl. družina \$.....

Naslov.....

Ustavite tednik in ga priložite k moji naročnini od sledočih članov moje družine:

2)..... Čl. družina \$.....

3)..... Čl. družina \$.....

4)..... Čl. družina \$.....

5)..... Čl. družina \$.....

TISKARNA S. N. P. J.

SPREJEMA VSA
v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J. DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne.—Cene smerne, unijako delo prve r.

Pišite po informacije na naslov:
S. N. P. J. PRINTERY

2657-59 SO. LAWDALE AVENUE
Telefon Rockwell 4904
CHICAGO, ILL.

Tam se dobe na teljo tudi vse ostene pojasnila.